

Wat overkwam Lientje Vandenborne?

**Met een genealogiefragment uit de
14de en 15de eeuw van de
kunstenarsfamilies**

**Massys,
Beyaert
en
Vandenborne**

Inhoud

1. Inleiding	3
2. De beeldhouwers Beyaert	3
3. De kunstenaars Massys	4
4. Jan ‘Beyaert’ Vandenborne en Catharina Massys	5
5. Josse Beyaert en Quinten Massys	9
6. Een fragment van de kwartierstaat van Lientje Vandenborne.....	10
7. Eindnota.....	23
Bibliografie.....	24

Wat overkwam Lientje Vandenborne?

Met een genealogiefragment uit de 14de en 15de eeuw van de kunstenaarsfamilies Massys (Antwerpen, Grobbendonk, Leuven), Beyaert en Vandenborne (Leuven)

1. Inleiding

Op 15 juni 1543 werden Lientje Vandenborne en haar 6 broers en zusters weeskinderen en werden ze op straat gezet.

Nadien werd van hen niets meer vernomen.

2. De beeldhouwers Beyaert

Ruim anderhalve eeuw eerder leefde in Leuven Jan Beyaert (°<1385, †<1437; #18(1)) met zijn echtgenote Margareta Weys en hun vijf kinderen (2). Jan en zijn broers Arnold en Michel waren schrijnwerkers (scrinifex). Zijn zoon Josse (°ca 1405, †<1483), ook een schrijnwerker, begon zich in de gouden periode van Philips de Goede een reputatie op te bouwen als beeldsnijder (sculptoris imaginum, factor imaginum ook antropofornita). Uiteindelijk werd hij één van de belangrijkste kunstenaars van zijn tijd en inspireerde hij talloze anderen waaronder zoon Steven, neef Peeter Beyaert (zoon van oom Arnold) en neef Jan Vandenborne (°<1446, †<1526; #4), zoon van zijn zuster Margriet die gehuwd was met Peeter Vandenborne (°<1426, †<1446; #8), een telg uit de brouwersfamilie Vandenborne (3).

De naam Beyaert had intussen zo'n indrukwekkende bijklank gekregen dat vele afstammelingen, waaronder zijn neef Jan Vandenborne, zich ook Beyaert lieten noemen (4). Jan stond eveneens bekend als beeld- en kapelsnijder (factor capellarum) en werd meermaals vernoemd in rekeningen en akten als beeldsnijder en maker van kerkaltaren.

Jan 'Beyaert' Vandenborne huwde eerst Margriet Vandevivere en ging wonen in de 'Langen Wierink' (nu Drinkwaterstraat) te Leuven. Na het overlijden van Margriet hertrouwde hij met de Kempense Catharina Van Belle (°<1471, †>1526; #5).

Jan 'Beyaert' Vandenborne bleek een opvliegend karakter te hebben want hij werd in 1484 op de vingers getikt door de Stadsraad (5) omdat hij een leerling van hem, Machielken Bone,

-
- (1) Dit nummer is het kwartiernummer met Lientje Vandenborne als centrale persoon. Lientje heeft nummer 1, de ouders nummer 2 en 3, de grootouders 4, 5, 6 en 7 waarbij 4 en 5 de ouders zijn van 2. De mannelijke voorouders hebben pare nummers. De naamdrager, Vandenborne in dit geval, heeft telkens het eerste nummer van die generatie (2, 4, 8, 16, 32, 64, enz...). Het nummer stemt ook overeen met de nummering in hoofdstuk 5 van dit artikel. Zie ook daar voor een grafische voorstelling.
 - (2) E. VAN EVEN, *Les sculpteurs Beyaert de Louvain*, in: Bulletin des Commissions royales d'art et d'archéologie (Brussel: Commission royale d'art et d'archéologie, 1888), pp. 151-195, hierna geciteerd als E. VAN EVEN, *Les sculpteurs Beyaert*.
 - (3) Service de Centralisation des Etudes Généalogiques et Démographiques de Belgique, Fonds Cassart samengesteld door kannunik Jean Cassart, Nota's Vandenborne, Stadsarchief Leuven, 8109, akte van 11 december 1437 hierna geciteerd als SAL, 8109, akte van 11 december 1437, cfr. J. CASSART.
 - (4) Niet alleen afstammelingen maar ook aangetrouwden profiteerden van de roem van Josse. Zo liet beeldsnijder Landsloot Van Voorspoel zich, na het tweede huwelijk van zijn moeder Catharina Van Belle met Jan 'Beyaert' Vandenborne, ook Landsloot Beyaert noemen. Bron: SAL, 8179, akte van 9 augustus 1519, cfr. E. VAN EVEN, *Les sculpteurs Beyaert* o.c. p. 180.
 - (5) SAL, 7378, akte van 17 december 1484, cfr. E. VAN EVEN, *Les sculpteurs Beyaert*, o.c. p. 182.

op een te strenge wijze 'bijstuurde': "*Jan Beyaert, beeldsnydere, die aengenomen hadde te leeren Machielken Bone, Barthelemeeus sone, tvoirse, ambacht, heeft, mits sekere clachten die de voirse, Barthelemeeus Bone gedaen heeft, voir den Raide van der stadt van sekere meshandelingen en onmanierlycken correctien en onderwyse die de voirse, Jan gedaen soude hebben, over den voirse...*".

Jan had met Catharina Van Belle drie kinderen: Maria, Barbara en Jan. Maria huwde Peeter 'van Gheelee' de Groote, een beeldhouwer. Barbara huwde Jan Leunckens, telg van het grote Leuvense beenhouwersgeslacht (6). Barbara 'Beyaert' Vandenborne werd snel weduwe met vijf jonge kinderen. In een akte van 7 juli 1535 (7) lezen we over haar dat ze erg arm is, het erg moeilijk heeft om haar gezin te onderhouden en moet wonen in het slachthuis: "*Nae dien dat Barbere Vanden Borre, weduwe Jans wylen Loenkens, voer den raide deser stadt gecompareert es, ende aldaer, ..., hueren scamelen staet te kynnen gaff, oick hoe zy behouden hadde van den voirse wylen hueren man vyff jonghe weesen, die hen selve niet behelpen en consten, ende de welcke sy met haer selven met haren sueren arbeyde ende noch armelyck genoech te onderhouden hadde, alleenlyck daertoe in subsidie hebbende, metten selven hueren kinderkens, een huys gelegen inde Wierinck, achter de Nyeuwcamme, wesende een slachthuys, dienende den vleeschouwers om beesten te slaen en te schouwen...*".

Nooit zal ze toen vermoed hebben dat het, ondanks die slechte levensomstandigheden, haar kinderen zullen zijn die borg zullen staan voor de verdere ontwikkeling van het grote geslacht Leunckens.

Jan 'Beyaert' Vandenborne 'de jonge' (°ca1498, †<1543; #2), leerde het vak van beeldhouwer bij zijn vader. Hij hielp ook andere kunstenaars en kwam ondermeer terecht in het atelier van Josse Massys 'de jonge' (°ca1463, †<1529; #6), kunstsmid, horlogemaker en bouwmeester van de stad Leuven.

Dat moet zo rond 1520 geweest zijn.

3. De kunstenaars Massys

Josse is de zoon van Josse 'de oude', slot- en horlogemaker, afkomstig van Ouwen (nu Grobbendonk) en Catharina Van Kinckem van Tiense afkomst (8). Josse 'de oude' (°<1439, †<1483; #12) groeide op in de voorouderlijke hoeve 'Ter Ykele' (later na de omwatering 'Ykelschrans') in het gehucht Boshoven bij Ouwen (9). Die hoeve werd bewoond door de Massys'en sinds 1350. De vader van Josse 'de oude', Hendrik Massys verkocht de hoeve in 1458 waarna de kinderen uitzwermden over Brabant. Josse 'de oude' vertrok naar Leuven, broer Jan ging naar Antwerpen waar hij zich vestigde als smid.

Hendrik Massys (°<1400, †<1475; #24) verbleef even te Antwerpen in huis 'Den Witte Voet' maar keerde terug naar Ouwen waar hij voor de Heer van Grobbendonk meier werd van Ouwen en Bouwel.

(6) P. CROMBECQ, *Het Leuvense geslacht Leunckens deel 1*, in: Vlaamse Stam nr. 6 (Antwerpen: Vlaamse Vereniging voor Familiekunde, 2005), pp. 537 e.v. en *Het Leuvense geslacht Leunckens deel 2*, in: Vlaamse Stam nr. 1 (Antwerpen: Vlaamse Vereniging voor Familiekunde, 2006), pp. 18 e.v.

(7) SAL, 8195, akte van 7 juli 1535, cfr. E. VAN EVEN, *Les sculpteurs Beyaert*, o.c, p. 181.

(8) E. VAN EVEN & H. HYMANS, *Massys* in: Biographie Nationale, deel 14, pp. 629-667, (Brussel: Bruylant-Christophe, 1866-1985), hierna geciteerd als E. VAN EVEN & H. HYMANS, *Massys*, 640.

(9) A. DE LAET, *Quinten Massys: voorgeslacht, leven en kunst* uit: De Schakel 9, jaargang 4 van 1954 (Antwerpen: Lloyd anversois, 1954), hierna geciteerd als A. DE LAET, *Quinten Massys*, 16.

Josse 'de oude' kwam voor 1459 te Leuven aan, huwde er Catharina Van Kinckem en trok in bij zijn schoonouders in huis 'De Causse' aan de Mechelsestraat te Leuven (10). Hij overleed in 1483 en liet een weduwe en vier kinderen na: Josse 'de jonge', Quinten, Jan en Catharina.

Quinten verliet in 1491 het ouderlijke huis en trok naar Antwerpen waar zijn neef Jan 'de bontwerker', zoon van zijn oom Jan 'de smid', woonde. Quinten is niemand minder dan de hoogbegaafde kunstenaar Quinten Massys (°ca1466, †1530) (11), wiens talenten tot volle ontplooiing komen in de bloeiende en rijke Antwerpse havenstad. Zijn broer Jan werd eveneens kunstschilder en volgde Quinten. Rond 1500 waagde zijn zus Catharina samen met hun moeder eveneens de oversteek naar Antwerpen.

Josse 'de jonge' (°ca1463, †<1529; #6) bleef in Leuven en bouwde een stevige reputatie op als kunstschilder, slotenmaker en *orloyemeester* (horlogemaker). Hij werd zelfs de architect of bouwmeester van de stad Leuven. Josse bleef wonen in het ouderlijke huis 'De Causse' en werd er eigenaar van in 1494. Hij huwde Christina Van Pullaer rond 1486 en kregen in 1488 een dochter Catharina (°ca1488, †1543; #3), geboren in het huis waar ook haar oom Quinten, de grote kunstenaar, het levenslicht zag.

In het atelier van Josse 'de jonge' liep ook éne Jan 'Beyaert' Vandenborne rond.

Dat moet zo rond 1520 geweest zijn.

4. Jan 'Beyaert' Vandenborne en Catharina Massys

Jan 'Beyaert' Vandenborne en Catharina Massys leerden elkaar meer dan waarschijnlijk kennen in het atelier van vader Josse en huwden rond 1520. Na het overlijden van Josse 'de jonge' Massys in 1529 erfde het echtpaar alle ouderlijke bezittingen en ging het in de ouderlijke woning van Catharina wonen. Ze kregen zeven kinderen: Linken (Lientje), Pauwel en vijf niet met naam genoemde broers en zussen¹².

Hoewel Jan een getalenteerde kunstenaar was, was hij ook een dromer. Naast zijn kunstactiviteiten discuteerde hij ook graag met zijn vrienden in de Leuvense taveernes over politieke en religieuze zaken. Men zegt zelfs dat hij meer in de taverne vertoefde dan in zijn atelier waarna hij zich al eens overgaf aan baldadigheden en diefstal. Zo werd hij in 1522 door de Stadsraad tot de orde geroepen omdat hij, dronken, een metalen schaal (een 'lavor') uit het café had gestolen en verkocht, kaarsen uit de sacristie had gestolen en deze ook verkocht en, alweer in dronken toestand, van een voorbijwandelende jongeman zijn muts ('bonette') had afgepakt en er mee weggelopen was (13): "*Jan Beyaert, beeldsnydere, ... heeft expresselyck bekint, ierst en voere al, dat hy, nu inden winter lestleden, met meer geselschaps hebben sitten drincken, inde taverne genaempt den Werelt, op de groot Merct deser stadt, wel by drancke zynde, met hem gedragen heeft uut den selven huyze, een metalen lavor.. en dat hy tselve vercocht, de penningen daer van comende getogen en naer zynder belieften bekeert heeft; ten andere, ..., inde sacristyen van onzer liever Vrouwen, ..., aldaer sekere eynden oft stukken van wassen keerssen, ..., en met*

(10) A. MEULEMANS, *Huizen en straten van het Oude Leuven*. Deel 1: Patrimonium. (Leuven: Leuvens Historisch Genootschap, 2004), hierna geciteerd als A. MEULEMANS, *Huizen en straten Oude Leuven*, p. 304.

(11) F. PRIMIS, *De familie van Quinten Massys & Quinten Massys in de kempen* in: *Antwerpiensia*, losse bijdragen tot de Antwerpsche geschiedenis, 1930, (Antwerpen: De Vlijt, 1928-1954), hierna geciteerd als F. PRIMIS, *Quinten Massys*, SAL, 8158, akte van 10 september 1494.

(12) F. de ENZINAS, *Mémoires de Francisco de Enzinas*, (Brussel: Société de l'histoire de Belgique voor Campan, Ch. -Al, 1862-1863), hierna geciteerd als F. de ENZINAS, *Mémoires de Enzinas*, p. 398 en p. 404.

(13) SAL, 8181, akte van 26 maart 1522, cfr. E. VAN EVEN, *Les sculpteurs Beyaert*, o.c., p. 188

hem, ..., gedragen, vercocht en daer mede zynen wille gedaen heeft; en ten derden dat hy, bynnen dezen vasten, oick by dranck wesende, inden avont, omtrint IX of X uren, aen de Oude Peeter, eenen jonghen aenveerd heeft, en dat, onder dhande, de bonette van den hoofde desselfs jonghen gevallen zynde, hy die opghenomen en daarmede ewech geloopen es, meynende die, nae zynder begeerten, te gebruycken...". Op voorspraak van zijn invloedrijke familieleden en de burgemeester kreeg hij hiervoor geen straf op voorwaarde dat hij geen soortgelijke feiten meer zou plegen. Die pleegde hij wel en hij werd nog meermaals veroordeeld tot het betalen van een boete.

Op 31 oktober 1517 had Maarten Luther op de kerkdeur te Wittenberg zijn 95 stellingen aangeplakt (14). De hoofdzaak waar het in deze stellingen om gaat is de vraag naar de geldigheid van de aflaten, de kwitanties, de schriftelijke bewijzen van schuldvergiftenis en strafonthefing. Volgens Luther kan niet de kerk maar enkel God genade verlenen (15). De kerk kan de dwalingen van de gelovigen niet vergeven. Hiermee wou Luther duidelijk maken dat alleen door de goddelijke genade vergeving van de zonde kon verkregen worden. Na veel bijbelstudie kwam hij tot het inzicht dat alleen het geloof zalig maakt! Door de bijbel als enige bron van geloof voorop te stellen, viel elke andere schakel tussen God en de gelovigen weg: de kerkelijke hiërarchie van paus, bisschoppen, priesters en kloosters, de heiligen en de sacramenten, met uitzondering van het doopsel en het avondmaal (de protestantse versie van de eucharistie) (16).

Daarmee raakt Luther aan de grondvesten van de kerkelijke traditie. Indien het geloof alleen zalig maakt, dan verliezen boetedoening, processies en aflaten namelijk elke betekenis. Ook het bestaan van het vagevuur, de plek in het hiernamaals waar men wordt gestraft voor de nog niet uitgeboete zonden die men heeft begaan tijdens het leven, wordt door de protestanten ontkend. Volgens de kerk kunnen de achterblijvers nog iets betekenen voor het heil van de gestorvenen die vertoeven in het vagevuur. Door hun gebeden en het kopen van aflaten, kan de verblijftijd van de gestorvene in het vagevuur verkort worden. De protestanten betwisten het feit dat zonden kunnen vergeven worden door het kopen van aflaten bij de kerk en stellen dat enkel God beslist of je naar de hel of naar de hemel gaat. Het vagevuur heeft voor hen dus geen zin.

Op 7 november 1519 veroordeelde de katholieke Leuvense Universiteit reeds de leer van Luther. Niet zo verwonderlijk natuurlijk want de universiteit werd aanzien als een belangrijk bolwerk van de verspreiding van de katholieke leer. Begin 1521 werd Luther door de paus in de kerkban geslagen. Enkele maanden later volgde keizer Karel het pauselijk voorbeeld en sprak de rijksban over Luther uit (Edict van Worms, 26 mei 1521). Luther was nu vogelvrij verklaard en zijn leer was verboden. De Lutheranen protesteerden (vandaar protestanten) heftig tegen de toepassing van het Edict van Worms maar ze werden actief en massaal vervolgd als ketter.

De leer van Luther zou het leven van het echtpaar Vandenborne-Massys ook drastisch beïnvloeden.

(14) R. VAN UYTVEN, *Bijdrage tot de sociale geschiedenis van de Protestanten te Leuven in de eerste helft der XVIe eeuw* in: Jaarboek 1963 (Leuven: Geschied- en Oudheidkundige Kring voor Leuven en Omgeving, 1963), pp. 3-38, hierna geciteerd als R. VAN UYTVEN, *Protestanten te Leuven*.

(15) L. BOLLEN, *Barok en de invloed op de Contrareformatie*, online op <http://users.pandora.be/lieve.bollen/reformatie.html> geraadpleegd op 12 november 2005

(16) Zowel in het protestantse avondmaal als in de rooms-katholieke eucharistie wordt het sterven van Jezus Christus voor de menselijke zonden herdacht. Het grote verschil is echter dat het avondmaal uitdrukkelijk een symbolische gebeurtenis is, waarbij in het brood en de wijn het geofferde lichaam en het vergoten bloed van Christus herdacht worden, terwijl volgens de rooms-katholieke leer in het brood (de hostie) en de wijn daadwerkelijk het lichaam en bloed van Christus aanwezig zijn.

Volgens R. Van Uytven werd de nieuwe leer in Leuven bekend door immigranten uit de protestantse gebieden zoals Holland, Zeeland en Friesland en door de drukke handelsbetrekkingen met protestantse centra zoals Antwerpen. De Leuvense Universiteit was, als enige volwaardige hogeschool van de Nederlanden, een trekpleister voor buitenlandse studenten die niet zelden bij de Leuvense families introkken. Zo woonden er ook Friese studenten bij het echtpaar Vandenborne-Massys die het Lutherse gedachtegoed niet ongenegen waren.

Van de 10 jaar oudere Catharina Massys werd gezegd dat zij een grote invloed had op haar man, ook op godsdienstig vlak. Haar werd verweten dat zij haar huishouden verwaarloosde en meer vertoefde bij vrienden-geloofsgenoten waar de leer van Luther werd besproken. Van haar was ook bekend dat zij op de markt van Leuven verboden prenten kocht met hervormingsgezinde opschriften, gedrukt door protestants gezinde drukkerijen. Jan 'Beyaert' Vandenborne gebruikte die prenten als model bij het snijden van beelden (17).

In 1537 stapte het gezin over tot het protestantisme (18) dat zij openlijk belijdden. De kinderen leerden lezen in de Zeven psalmen van Luther. Jan roofde in 1541 uit de Sint-Pieters- en de Sint-Jakobskerk, met instemming van nagenoeg de ganse hervormde kring, de schilderijen met een voorstelling der zielen die in het vagevuur om een rozenkransgebed voor hun verlossing smeken.

In 1542 gebeurde het onvermijdelijke. Begin maart, na het sluiten van de stadspoorten, werden de hervormingsgezinden geheel onverwacht uit hun huizen geplukt en gearresteerd. Drieënveertig burgers van Leuven werden opgesloten in de stedelijke gevangenis en aangeklaagd voor ketterij in het voor Leuven grootste godsdienstproces van de eeuw. Jan 'Beyaert' Vandenborne en Catharina Massys waren bij de beschuldigten. Jan en Catharina werden door de rechters drie maal ondervraagd (19). Jan op 23 maart 1542 en een jaar later op 2 april 1543. Hij legde niet de gewenste bekentenissen af waarop de rechters besloten tot een "*scerper examinatie*", een ondervraging op de pijnbank. Op 28 mei 1543, na de *noen*, om 4 uur, werd Jan gemarteld. Hij werd verplicht voortdurend water in te zwelgen "*d'welck nyet boven zes oft acht paternosters en duerde*" (ongeveer 10 minuten) waarna hij "*begeerde vander banck gerelaxeert te wordden*" en tot bekentenissen overging. Jan bekende onder meer dat hij geloofde dat:

- er geen vagevuur is en er dus maar twee wegen zijn voor een ziel nadat het gescheiden is van het lichaam, ofwel de hel, ofwel de hemel;
- je niet, in tegenspraak met wat de kerk voorschrijft, hoeft te bidden voor een ziel maar dat die ziel aan het oordeel van God moet worden overgeleverd;
- de paus maar een gewone man is en niet meer macht heeft dan een andere man;
- gewijd water en aarde niets anders is dan gewoon water en aarde;
- voor het vergeven van de zonden, biechten en het kopen van aflaten niet helpen en dat enkel God zonden kan vergeven;
- men niet moet vasten en hij zich ook niet gehouden heeft aan het kerkelijk verbod dat stelt dat op vrijdag en zaterdag geen vlees mag gegeten worden: "*hy heeft twee werff op saterdaighen vleesch geten heeft, dat hem des donderdaeghe overgescoten was, om dat hem dochte dat egheen sonde en was*";
- bij het "*Heylich-Sacrament des autaers*" (de eucharistie) het lichaam en het bloed van Christus niet echt aanwezig is in het brood en de wijn maar slechts symbolisch; hij bekent hier ook dat hij heeft horen zeggen "*dat indien Onse-Heere waere inden sacramente dat die meluwen dat nyet eten en souden*" m.a.w. dat als het lichaam van Christus echt in het brood aanwezig zou zijn, de madewormen het niet zouden opeten uit respect.

Verder bekende hij de diefstal uit de Sint-Pieters- en de Sint-Jakobskerk van schilderijen die het vagevuur voorstelden "*vuyle rabbauwerie datter hinck inde kercke*" of dienden om te

(17) R. VAN UYTVEN, *Protestanten te Leuven* o.c, p. 15.

(18) R. VAN UYTVEN, *Protestanten te Leuven* o.c, p. 31.

(19) F. de ENZINAS, *Mémoires de Enzinas*, pp. 384-465.

worden aanbeden “*sekere berdekens (20) ende figueren die aldair inde kercke honghen in memorie datmen voor die zielen soude bidden ende dyer gedincken*”.

Catharina werd een eerste maal ondervraagd op 22 maart 1542 en dan op 1 april 1543. Zij bekende evenmin. Op 1 juni 1543, na de marteling van haar man, werd zij eveneens onderworpen aan een “*scerper examinatie*”, die zij echter vreesde “*zy heeft gebeden datmen huere nyet pynen en woude, zy soude die waarheyt segghen sonder gepynt te zyn*” en zij bekende zonder te zijn gemarteld.

Catharina bekende onder meer dat zij geloofde dat:

- er geen vagevuur is;
- de biecht aan een priester niet nodig is en dat het genoeg is om de zonden aan God op te biechten;
- het niet nodig is om de door de kerk opgelegde Heilige Dagen te vieren;

Zij bekende ook verboden voedsel op verboden dagen te hebben gegeten: “*drye oft vier maelen vleesch gheten te hebbene t’swrydaeghs oft saterdaeghs, ende gebuerde t’selve s’morghens ten ontbyte, alst huere overschoten was, ... , ende soude oick vleesch gheten hebben inde vastenen, hadde zyt gehad, want zy vander opinien is geweest dat t’ghene inden mont gheet en besmet die ziele nyet, maer t’ghene dat uyter herten compt*” want zij was van mening dat het eten van voedsel de ziel niet kan besmetten. De ziel kan enkel besmet worden door hetgeen uit het hart komt.

Catharina bekende ook dat zij “*het berdeken vanden vegevier, d’welck hinck inde kercke, zy tot hueren huise verbrant heeft, ... , ende hadde hout gebreck toen zy t’ voirschreven berdeken verbrande*” m.a.w. de gestolen houten schilderijen thuis verbrand heeft wegens houtgebrek.

Voorts bekend zij dat zij in het gezelschap van anderen: “*dicqvilts heeft hooren segghen, nu vanden eenen ende nu vanden andere, dat t’vegevier innegestelt was om den priesteren t’ geldt inden buydel te jaeghen, ende daeter maer twee weegen en waeren, te weetene den hemel ende de helle*” en het vagevuur dus alleen maar bestond om de zakken van de priesters te vullen. Vele afgestorvenen verbleven immers in het vagevuur en de nabestaanden konden door het kopen van aflaten bij de priesters er voor zorgen dat de afgestorvene vanuit het vagevuur alsnog naar de hemel zou gaan en niet naar de hel.

Jan ‘Beyaert’ Vandenborne en Catharina Massys kregen, samen met andere voortrekkers, de zwaarste straffen en werden op 9 juni 1543 ter dood veroordeeld. Hun huis en goederen werden verbeurd verklaard ten voordele van de staat (21).

Jan ‘Beyaert’ Vandenborne werd op 15 juni 1543 met het zwaard onthoofd op de grote markt van Leuven. Zijn echtgenote werd er op dezelfde dag en op dezelfde plaats levend bedolven onder de aarde en stikte. Andere kopstukken werden levend verbrand op de brandstapel of eveneens levend begraven. De overigen kregen hoge geldboetes en/of werden verplicht in het openbaar boete te doen door in hun ondergoed en met een waskaars in de hand, blootsvoets en met bloot hoofd de processie te volgen. Het aantal boetetochten en het gewicht van de kaars verschilden naargelang de ernst van het vergrijp. Sommigen mochten eeuwig of tijdelijk het hertogdom Brabant niet meer binnen, anderen mochten de stad niet meer buiten (22).

Op 15 juni 1543 werden Lientje Vandenborne en haar zes broers en zusters weeskinderen en werden ze op straat gezet.

Nadien werd van hen niets meer vernomen.

(20) Schildering op een houten plankje.

(21) E. VAN EVEN, *Les sculpteurs Beyaert*, o.c, p. 193

(22) R. VAN UYTVEN, *Protestanten te Leuven* o.c, p. 38.

5. Josse Beyaert en Quinten Massys

Beeldhouwer Josse (of Joost) Beyaert en kunstschilder Quinten Massys (of in Leuven Metsys) sieren levensgroot de muren van de raadszaal van het Leuvense stadhuis (© Stedelijk museum Leuven).

6. Een fragment van de kwartierstaat van Lientje Vandenborne

<p>16. Jan Vandenborne ° voor 1402 te Heverlee? + tussen 7 apr 1427 en 17 mrt 1469 te Heverlee?</p>	<p>17. Beatrix Librechts ° voor 1402 te Heverlee? + na 26 jul 1426 te Heverlee?</p>	<p>18. Jan Beyaert ° voor 1385 te Leuven? + voor 8 okt 1437 te Leuven? x voor 1405 te Leuven</p>	<p>19. Margarita Weys ° voor 1385 te Leuven? + tussen 24 jan 1453 en 12 feb 1459 te Leuven?</p>				
<p>8 Peeter Vandenborne ° voor 1426 te Leuven? + voor 3 aug 1446 te Leuven? x voor 1446 te Leuven?</p>	<p>9 Margarita Beyaert ° voor 1426 te Leuven? + voor 12 feb 1459 te Leuven?</p>	<p>10 Jacobus Van Belle ° voor 1451 te Lille + na 23 jun 1511 te Lille?</p>					
<p>4 Joannes 'Beyaert' Vandenborne 'de oude' ° voor 1446 te Leuven? + voor 11 mei 1526 te Leuven? x voor 1498 te Leuven?</p>	<p>5 Catharina Van Belle ° voor 1471 te Leuven? + na 17 mei 1526 te Leuven?</p>						
<p>2 Joannes 'Beyaert' Vandenborne 'de jonge' ° circa 1498 te Leuven + 15 jun 1543 te Leuven x voor 3 jun 1529 te Leuven?</p>							
<p>1 Catharina 'Linken' Vandenborne ° voor 1522 te Leuven? + na 22 mrt 1542 te Leuven?</p>							

<p>24. Hendrik 'De Laet' Massys ° circa 1400 te Grobbendonk? x voor 1439 te Grobbendonk?</p>	<p>25. Margareta Vanderheyden ° voor 1419 te Grobbendonk?</p>	<p>26. Jan Van Kinckem ° voor 1415 te Tienen? + voor 10 sep 1494 te Leuven? x voor 1441 te Leuven?</p>	<p>27. Catharina van Gestele ° voor 1421 te Leuven? + na 10 sep 1494 te Leuven?</p>				
<p>12 Joos 'de oude' Massys ° voor 1439 te Grobbendonk + tussen 31 aug 1483 en 1 jan 1484 te Leuven x voor 17 dec 1461 te Leuven?</p>	<p>13 Catharina Van Kinckem ° voor 1441 te Leuven? + na 1500 te Antwerpen?</p>	<p>14 Jacobus Van Pullaer ° voor 1448 te Leuven? + voor 30 sep 1518 te Leuven?</p>					
<p>6 Joos 'de jonge' Massys ° circa 1463 te Leuven + voor 3 jun 1529 te Leuven? x voor 1488 te Leuven?</p>		<p>7 Christina Van Pullaer ° voor 1468 te Leuven? + tussen 30 sep 1518 en 20 dec 1520 te Leuven?</p>					
<p>3 Catharina Massys ° circa 1488 te Leuven? + 15 jun 1543 te Leuven</p>							

Generatie I

1. CATHARINA¹ 'LINKEN' **VANDENBORNE** (*Joannes*, #2) werd geboren voor 1522 te Leuven? Zij overleed na 22 maart 1542 te Leuven? (23). Zij had een onwettig kind van een bij het gezin inwonende Friese student (24).

Generatie II

2. JOANNES² 'BEYAERT' **VANDENBORNE** 'de jonge' (*Joannes*, #4) werd geboren circa 1498 te Leuven (25). Hij huwde Catharina **Massys** (zie #3), dochter van Joos 'de jonge' **Massys** en Christina **Van Pullaer**, voor 3 juni 1529 te Leuven? (26). Hij overleed op dinsdag 15 juni 1543 te Leuven (27). Hij was *cleynstekere* en *beeldsnydere* (28). Het echtpaar erfde in 1529 alle eigendommen van vader Joos Massys (29). Het echtpaar had 7 kinderen (30). Joannes 'Beyaert' Vandenborne werd ter dood veroordeeld wegens ketterij en onthoofd door het zwaard op de Grote Markt van Leuven voor de Sint-Pieterskerk (31).

Gekende kinderen van Joannes² 'Beyaert' **Vandenborne** en Catharina **Massys** (zie #3) beide geboren te Leuven? waren als volgt:

1. i. CATHARINA¹ 'LINKEN' VANDENBORNE.
- ii. PAUWEL VANDENBORNE werd geboren voor 1532 (32). Hij overleed na 22 maart 1542 te Leuven? (33). Pauwel speelde de rol van de engel Gabriël in een spel dat werd uitgevoerd in de Sint-Geertruikerkerk ter gelegenheid van een Gulden Mis (34).

3. CATHARINA² **MASSYS** (*Joos*, #6) werd geboren voor 1488 te Leuven? (35). Zij huwde Joannes 'Beyaert' **Vandenborne** 'de jonge' (zie #2), zoon van Joannes 'Beyaert' **Vandenborne** 'de oude' en Catharina **Van Belle**, voor 3 juni 1529 te Leuven? (36). Zij overleed op dinsdag 15 juni 1543 te Leuven (37). Catharina Massys werd ter dood veroordeeld wegens ketterij en levend begraven op de Grote Markt van Leuven voor de Sint-Pieterskerk (38).

Generatie III

4. JOANNES³ 'BEYAERT' **VANDENBORNE** 'de oude' (*Peeter*, #8) werd geboren voor 1446 te Leuven? Hij huwde Margareta **Vandevivere** voor 7 september 1480 te Leuven? (39). Hij

(23) F. de ENZINAS, *Mémoires de Enzinas*, p. 398.

(24) Ibidem.

(25) Ibidem, p. 406.

(26) Stadsarchief Leuven, Varia VII, E. VAN EVEN, map 88, Beyaert, SAL, 8188, akte van 3 juni 1529 hierna geciteerd als SAL, 8188, akte van 3 juni 1529, cfr. E. VAN EVEN, map 88, Beyaert.

(27) E. VAN EVEN, *Les sculpteurs Beyaert* o.c, p. 193.

(28) F. de ENZINAS, *Mémoires de Enzinas*, p. 406.

(29) SAL, 8188, akte van 3 juni 1529, cfr. E. VAN EVEN, map 88, Beyaert o.c.

(30) F. de ENZINAS, *Mémoires de Enzinas*, p. 406.

(31) Ibidem, p. 464

(32) Ibidem, p. 404.

(33) Ibidem.

(34) Ibidem.

(35) Ibidem, p. 384.

(36) SAL, 8188, akte van 3 juni 1529, cfr. E. VAN EVEN, map 88, Beyaert o.c.

(37) E. VAN EVEN, *Les sculpteurs Beyaert* o.c, p. 193.

(38) F. de ENZINAS, *Mémoires de Enzinas*, p. 464.

(39) J. CASSART, *Artistes de Louvain*, in: L'Intermédiaire des Généalogistes (Schaarbeek: Service de Centralisation des Etudes Généalogiques et Démographiques de Belgique, 1980), pp. 54-

huwde Catharina **Van Belle** (zie #5), dochter van Jacobus **Van Belle**, voor 1498 te Leuven? (40). Hij overleed voor 11 mei 1526 te Leuven? (41). Hij was beeldsnijder (antropoformita) en kapelsnijder (factor capellarum) (42, 43). Hij woonde in 'In den Wierinck', te Leuven (44). Gekende kinderen van Joannes³ 'Beyaert' **Vandenborne** en Catharina **Van Belle** (zie #5) waren als volgt:

2. i. JOANNES² 'BEYAERT' VANDENBORNE 'DE JONGE'.
- ii. BARBARA 'BEYAERT' VANDENBORNE werd geboren voor 1514 te Leuven? Zij huwde Joannes Leunckens, zoon van Geeraert Leunckens en Elisabeth Cobbelgiers, voor 11 augustus 1534 te Leuven? (45, 46). Zij overleed na 7 juli 1535 te Leuven? (47).
- iii. MARIA 'BEYAERT' VANDENBORNE werd geboren voor 1514 te Leuven? Zij huwde Peeter 'Van Gheelee' De Groote voor 5 september 1534 te Leuven? (48). Zij overleed na 5 oktober 1568 te Leuven? (49). Zij en Peeter De Groote woonden in 'De Lange Wierinck', te Leuven (50).

5. CATHARINA³ **VAN BELLE** (*Jacobus*, #10) werd geboren voor 1471 te Leuven? Zij huwde Jan **Zoetemans** voor 1491 te Leuven? (51). Zij huwde Jan **Van Voorspoele** voor 1491 (52). Zij huwde Joannes 'Beyaert' **Vandenborne** 'de oude' (zie #4), zoon van Peeter **Vandenborne** en Margarita **Beyaert**, voor 1498 te Leuven? (53). Zij overleed na 17 mei 1526 (54).

6. JOOS³ 'DE JONGE' **MASSYS** (*Joos*, #12) werd geboren circa 1463 te Leuven (55). Hij huwde Christina **Van Pullaer** (zie #7) voor 1488 te Leuven? (56). Hij huwde Barbara **Van Ordingen** voor 3 juni 1529 te Leuven? (57). Hij overleed voor 3 juni 1529 te Leuven? (58). Hij was architect (stadsmeester), kunstmid en horlogemaker (59, 60). Hij woonde in huis 'De Causse', in de Mechelsestraat, te Leuven (61).

Gekende kinderen van Joos³ **Massys** en Christina **Van Pullaer** (zie #7) waren:

3. i. CATHARINA² MASSYS.

-
- 58, p. 56, SAL, 8146, akte van 7 september 1480 hierna geciteerd als SAL, 8146, akte van 7 september 1480, cfr. J. CASSART, *Artistes de Louvain*, p. 56.
- (40) SAL, Realisaties, akte van 20 februari 1516, cfr. E. VAN EVEN, *Les sculpteurs Beyaert* o.c, p. 178.
- (41) SAL, 7419, akte van 11 mei 1526, cfr. J. CASSART.
- (42) SAL, 8141, akte van 24 januari 1473 en SAL, 8161, akte van 4 september 1499, cfr. E. VAN EVEN, *Les sculpteurs Beyaert* o.c, p. 178.
- (43) SAL, 7419, akte van 11 mei 1526, cfr. J. CASSART o.c.
- (44) SAL, 8142, akte van 24 april 1474, cfr. J. CASSART, *Artistes de Louvain* o.c, p. 56.
- (45) SAL, 8194, akte van 11 augustus 1534, cfr. J. CASSART o.c.
- (46) SAL, 8194, akte van 30 oktober 1534, cfr. E. VAN EVEN, *Les sculpteurs Beyaert* o.c, p. 180.
- (47) Ibidem, p. 181.
- (48) SAL, 8194, akte van 5 september 1534, cfr. J. CASSART, *Artistes de Louvain* o.c, p. 56.
- (49) SAL, 8219, akte van 5 oktober 1568, cfr. E. VAN EVEN, *Les sculpteurs Beyaert* o.c, p. 180.
- (50) Ibidem, p. 181.
- (51) Ibidem, p. 178.
- (52) Ibidem.
- (53) Ibidem.
- (54) SAL, 7419, akte van 17 mei 1526, wordt daar Catharina Van Raveschot genoemd, cfr. J. CASSART, *Artistes de Louvain* o.c, p. 56.
- (55) E. VAN EVEN & H. HYMANS, *Massys* o.c, p. 638.
- (56) E. VAN EVEN & H. HYMANS, *Massys* o.c, p. 642.
- (57) SAL, 8188, akte van 3 juni 1529, cfr. E. VAN EVEN, map 88, *Beyaert* o.c.
- (58) Ibidem.
- (59) E. VAN EVEN, *Les sculpteurs Beyaert* o.c, p. 185.
- (60) A. DE LAET, *Quinten Massys* o.c, p. 16.
- (61) A. MEULEMANS, *Huizen en straten Oude Leuven* o.c, p. 304.

7. CHRISTINA³ **VAN PULLAER** (*Jacobus*, #14) werd geboren voor 1468 te Leuven? Zij huwde Joos 'de jonge' **Massys** (zie #6), zoon van Joos 'de oude' **Massys** en Catharina **Van Kinckem**, voor 1488 te Leuven? (62). Zij overleed tussen 30 september 1518 en 20 december 1520 te Leuven? (63, 64).

Generatie IV

8. PEETER⁴ **VANDENBORNE** werd geboren voor 1426 te Leuven? Hij huwde Margarita **Beyaert** (zie #9), dochter van Jan **Beyaert** en Margarita **Weys**, voor 1446 te Leuven? (65). Hij overleed voor 3 augustus 1446 te Leuven? (66).

Gekende kinderen van Peeter⁴ **Vandenborne** en Margarita **Beyaert** (zie #9) waren:

4. i. JOANNES³ 'BEYAERT' VANDENBORNE.

9. MARGARITA⁴ **BEYAERT** (*Jan*, #18) werd geboren voor 1426 te Leuven? Zij huwde Peeter **Vandenborne** (zie #8) voor 1446 te Leuven? (67). Zij huwde Arnold **Vander Horst** voor 12 februari 1459 te Leuven? (68). Zij overleed voor 12 februari 1459 te Leuven? (69).

10. JACOBUS⁴ **VAN BELLE** werd geboren voor 1451 te Lille (70, 71). Hij overleed na 23 juni 1511 te Lille? (72).

Gekende kinderen van Jacobus⁴ **Van Belle** waren:

5. i. CATHARINA³ VAN BELLE.

12. JOOS⁴ 'DE OUDE' **MASSYS** (*Hendrik*, #24) werd geboren voor 1439 te Grobbendonk (73). Hij huwde Catharina **Van Kinckem** (zie #13) voor 17 december 1461 te Leuven? (74). Hij overleed tussen 31 augustus 1483 en 1 januari 1484 te Leuven (75). Hij was kunstsmed, slotenmaker, horlogemaker (76). Hij woonde in huis 'De Causse', in de Mechelsestraat, te Leuven (77, 78).

Gekende kinderen van Joos⁴ 'de oude' **Massys** en Catharina **Van Kinckem** (zie #13) waren als volgt:

6. i. JOOS³ MASSYS.

ii. QUINTEN MASSYS werd geboren circa 1466 te Leuven (79, 80). Hij huwde Adelaide Van Thuyt circa 1492 te Herenthout? (81). Hij huwde

(62) E. VAN EVEN & H. HYMANS, *Massys* o.c., p. 642.

(63) SAL, 8178, akte van ultima september 1518, cfr. E. VAN EVEN, map 126, *Metsys* o.c.

(64) SAL, 8180, akte van 20 december 1520, cfr. E. VAN EVEN, map 88, *Beyaert* o.c.

(65) SAL, 7352, akte van 12 februari 1459, cfr. E. VAN EVEN, *Les sculpteurs Beyaert* o.c, p. 156.

(66) SAL, 7341, akte van 3 augustus 1446, cfr. J. CASSART o.c.

(67) SAL, 7352, akte van 12 februari 1459, cfr. E. VAN EVEN, *Les sculpteurs Beyaert* o.c, p. 156.

(68) Ibidem.

(69) Ibidem.

(70) Ibidem, p. 179.

(71) Ibidem, p. 178.

(72) Ibidem, p. 179.

(73) A. DE LAET, *Quinten Massys* o.c, p. 16.

(74) E. VAN EVEN & H. HYMANS, *Massys* o.c, p. 641.

(75) Ibidem.

(76) A. DE LAET, *Quinten Massys* o.c, p. 16, 17.

(77) E. VAN EVEN & H. HYMANS, *Massys* o.c, p. 641.

(78) A. MEULEMANS, *Huizen en straten Oude Leuven* o.c, p. 304.

(79) E. VAN EVEN & H. HYMANS, *Massys* o.c, p. 640.

(80) SAL, 8158, akte van 10 september 1494 cfr. A. MEULEMANS, *Huizen en straten Oude Leuven* o.c, p. 304.

(81) F. PRIMIS, *Quinten Massys* o.c, p. 59.

Catharina Heyns circa 1508 te Antwerpen (82). Hij overleed voor 16 september 1530 te Antwerpen (83). Hij werd op 4 april 1491 samen met zijn broers Joos en Jan en zuster Catharina geëmancipeerd en vertrok datzelfde jaar naar Antwerpen waar hij onmiddellijk werd opgenomen als vrijmeester-schilder in de Antwerpse Sint-Lucasgilde. Quinten is niemand minder dan de hoogbegaafde kunstenaar Quinten Massys, wiens talenten tot volle ontplooiing komen in de bloeiende en rijke Antwerpse havenstad (84, 85, 86). Hij woonde in 1519 in huis 'De Simme', Huidevetterstraat 46 en later, in 1521, in huis 'In Sinte Quintin' aan de Schuttershofstraat te Antwerpen (87).

Gekende kinderen van Quinten **Massys** en Adelaide **Van Thuyt** beide geboren te Antwerpen? waren als volgt:

- i. PAUWEL MASSYS werd geboren voor 1507 (88). Hij overleed tussen 15 maart 1508 en 1527 te Antwerpen? (89,90).
- ii. CATHARINA MASSYS werd geboren voor 1507 (91). Zij werd begraven na 15 maart 1508 te Antwerpen? (92).

Gekende kinderen van Quinten **Massys** en Catharina **Heyns** waren als volgt:

- i. JAN MASSYS werd geboren circa 1509 te Antwerpen. Hij huwde Anna **Van Thuyt** in 1538 te Diest? (93).
- ii. CORNELIS MASSYS werd geboren circa 1511 te Antwerpen? Hij overleed na 1560 (94). Hij was in 1531 kunstschilder en graveur (95, 96). Hij verbleef in het buitenland op de vlucht voor de contrareformatie (97).
- iii. MARIA MASSYS werd geboren na 1511 te Antwerpen? Zij huwde Cornelis Buys na 1531 te Antwerpen? (98). Zij overleed na 1531.
- iv. QUINTEN MASSYS werd geboren na 1511 te Antwerpen?. Hij huwde Anne Van Pruysen na 1531 te Antwerpen? (99). Hij overleed na 1531 te Antwerpen? Hij was vishandelaar (100).
- v. HUBERT MASSYS werd geboren na 1511 te Antwerpen? (101). Hij overleed na 1531 te Antwerpen? Hij was na 1531 uurwerkmaker (102).

-
- (82) E. VAN EVEN & H. HYMANS, *Massys* o.c, p. 646.
- (83) E. VAN EVEN & H. HYMANS, *Massys* o.c, p. 662.
- (84) SAL, 8155, f° 298 v°, akte van 4 april 1492 cfr. A. MEULEMANS, *Huizen en straten Oude Leuven* o.c, p. 304.
- (85) A. DE LAET, *Quinten Massys* o.c, p. 21.
- (86) E. VAN EVEN & H. HYMANS, *Massys* o.c, p. 644, 645.
- (87) F.J. VAN DEN BRANDEN, *Quinten Massys* in: *Geschiedenis der Antwerpsche schilderschool*, Deel 1, pp. 40-88, (Antwerpen: Buschmann, 1883), hierna geciteerd als F.J. VAN DEN BRANDEN, *Quinten Massys*, p. 78.
- (88) E. VAN EVEN & H. HYMANS, *Massys* o.c., p. 665.
- (89) Ibidem.
- (90) F.J. VAN DEN BRANDEN, *Quinten Massys* o.c., p. 78.
- (91) E. VAN EVEN & H. HYMANS, *Massys* o.c., p. 665.
- (92) F.J. VAN DEN BRANDEN, *Quinten Massys* o.c., p. 78.
- (93) E. VAN EVEN & H. HYMANS, *Massys* o.c., p. 635.
- (94) Ibidem.
- (95) E. VAN EVEN & H. HYMANS, *Massys* o.c., p. 665.
- (96) A. DE LAET, *Quinten Massys* o.c., p. 24.
- (97) E. VAN EVEN & H. HYMANS, *Massys* o.c., p. 632.
- (98) Ibidem.
- (99) Ibidem.
- (100) Ibidem.
- (101) Ibidem.

- vi. ABRAHAM MASSYS werd geboren na 1511 te Antwerpen? (103).
- vii. PETRONELLA MASSYS werd geboren na 1511 te Antwerpen? Zij huwde Michel Mostaert na 1531 te Antwerpen? (104). Zij overleed na 1531 te Antwerpen?
- viii. CATHARINA MASSYS werd geboren na 1511 te Antwerpen? Zij huwde Martin de Galliaro na 1531 te Antwerpen? (105). Zij overleed na 1531 te Antwerpen?
- ix. SARA MASSYS werd geboren na 1511 te Antwerpen? Zij huwde Jan De Feytere na 1531 te Antwerpen? (106). Zij overleed na 1531 te Antwerpen?
- iii. JAN 'DE OUDE' MASSYS werd geboren circa 1470 te Leuven (107). Hij overleed circa 1526 te Antwerpen (108). Hij was kunstschilder en werd in 1501 opgenomen als vrijmeester in de Sint-Lucasgilde (109, 110). Hij werd op 15 maart 1508 als voogd genoemd van de kinderen Pauwel en Katelijne van zijn broer Quinten (111).
- iv. CATHARINA MASSYS werd geboren na 1470 te Leuven? Zij overleed na 1500 te Antwerpen? (112). Catharina Massys vertrok rond 1500 met haar moeder Catharina Van Kinckem naar Antwerpen (113).

13. CATHARINA⁴ VAN KINCKEM werd geboren voor 1441 te Leuven? Zij huwde Joos 'de oude' **Massys** (zie #12), zoon van Hendrik 'De Laet' **Massys** en Margareta **Vanderheyden**, voor 17 december 1461 te Leuven? (114). Zij overleed na 1500 te Antwerpen? (115). Catharina Van Kinckem vertrok rond 1500 met haar dochter Catharina Massys naar Antwerpen (116).

14. JACOBUS⁴ VAN PULLAER werd geboren voor 1448 te Leuven? Hij overleed voor 30 september 1518 te Leuven? (117). Hij was slotenmaker (118).

Gekende kinderen van Jacobus⁴ **Van Pullaer** beide geboren te Leuven? waren als volgt:

- 7. i. CHRISTINA³ VAN PULLAER.
- ii. HELENA VAN PULLAER werd geboren voor 1498 (119). Zij huwde Jan Van Breezyp voor 30 september 1518 te Leuven? (120). Zij overleed na 30 september 1518 te Leuven? (121).

-
- (102) Ibidem.
 - (103) Ibidem.
 - (104) Ibidem.
 - (105) Ibidem.
 - (106) Ibidem.
 - (107) E. VAN EVEN & H. HYMANS, *Massys* o.c, p. 632.
 - (108) E. VAN EVEN & H. HYMANS, *Massys* o.c, p. 633.
 - (109) A. DE LAET, *Quinten Massys* o.c, p. 16.
 - (110) E. VAN EVEN & H. HYMANS, *Massys* o.c, p. 632.
 - (111) F.J. VAN DEN BRANDEN, *Quinten Massys* o.c, p. 78.
 - (112) A. DE LAET, *Quinten Massys* o.c, p. 16.
 - (113) Ibidem.
 - (114) E. VAN EVEN & H. HYMANS, *Massys* o.c, p. 641.
 - (115) A. DE LAET, *Quinten Massys* o.c, p. 16.
 - (116) Ibidem.
 - (117) SAL, 8178, akte van ultima september 1518, cfr. E. VAN EVEN, map 126, *Metsys* o.c.
 - (118) E. VAN EVEN, map 126, *Metsys* o.c.
 - (119) SAL, 8178, akte van ultima september 1518, cfr. E. VAN EVEN, map 126, *Metsys* o.c.
 - (120) Ibidem.
 - (121) Ibidem.

Generatie V

16. JAN⁵ VANDENBORNE werd geboren voor 1402 te Heverlee? (122). Hij huwde Beatrix **Librechts** (zie #17) voor 28 november 1422 te Heverlee? (123). Hij overleed tussen 7 april 1427 en 17 maart 1469 te Heverlee? (124). Hij was in 1422 schepen te Heverlee en in 1427 brouwer te Leuven (125).

Gekende kinderen van Jan⁵ **Vandenborne** en Beatrix **Librechts** (zie #17) waren:

8. i. PEETER⁴ VANDENBORNE.
 - ii. JOANNES VANDENBORNE werd geboren voor 1 oktober 1426 (126). Hij huwde Elisabeth Hermeys voor 23 september 1447 te Leuven? (127). Hij huwde Margareta Reers voor 13 augustus 1462 te Leuven? (128). Hij overleed voor 1 maart 1464 te Leuven? (129). Hij was in 1437 brouwer (130).
 - iii. BEATRIX VANDENBORNE werd geboren voor 11 december 1437 (131). Zij huwde Henricus Vander Buecken voor 13 juli 1469 te Leuven? (132). Zij overleed voor 11 januari 1471 te Leuven? (133).
 - iv. HENRICUS VANDENBORNE werd geboren voor 11 december 1437 (134). Hij huwde Margareta De Vieschen voor 14 augustus 1464 te Leuven? (135). Hij overleed voor 14 augustus 1464 te Leuven? (136).
 - v. MARIA VANDENBORNE werd geboren voor 11 december 1437 (137). Zij huwde Guilielmus Moens voor 11 september 1471 te Leuven? (138). Zij overleed tussen 11 september 1471 en 16 februari 1489 te Leuven? (139).
 - vi. GUILIELMUS VANDENBORNE werd geboren voor 11 december 1437(140). Hij huwde Gertrude N.N. voor 1 juni 1462 te Leuven? (141). Hij overleed voor 1 juni 1462 te Leuven? (142).
 - vii. MARGARETA VANDENBORNE werd geboren voor 11 december 1437 (143). Zij huwde Goris Snepart voor 25 februari 1462 te Leuven? (144). Zij

-
- (122) SAL, 7321, akte van 7 april 1427 en SAL, 7758, akte van 17 maart 1469, cfr. J. CASSART o.c.
(123) SAL, 7717, akte van 28 november 1422, cfr. J. CASSART o.c.
(124) SAL, 7321, akte van 7 april 1427 en SAL, 7758, akte van 17 maart 1469, cfr. J. CASSART o.c.
(125) SAL, 7717, akte van 28 november 1422 en SAL, 7321, akte van 7 april 1427, cfr. J. CASSART o.c.
(126) SAL, 7321, akte van 1 oktober 1426, cfr. J. CASSART o.c.
(127) SAL, 7342, akte van 23 september 1447, cfr. J. CASSART o.c.
(128) SAL, 7755, akte van 13 augustus 1462, cfr. J. CASSART o.c.
(129) SAL, 7357, akte van 1 maart 1464, cfr. J. CASSART o.c.
(130) SAL, 8109, akte van 11 december 1437, cfr. J. CASSART o.c., datum waarop alle kinderen samen de brouwerij Holenwech te Leuven kopen
(131) Ibidem.
(132) SAL, 8139, akte van 13 juli 1469, cfr. J. CASSART o.c.
(133) SAL, 7364, akte van 11 januari 1471, cfr. J. CASSART o.c.
(134) SAL, 8109, akte van 11 december 1437, cfr. J. CASSART o.c.
(135) SAL, 7756, akte van 14 augustus 1464, cfr. J. CASSART o.c.
(136) Ibidem.
(137) SAL, 8109, akte van 11 december 1437, cfr. J. CASSART o.c.
(138) SAL, 7760, akte van 11 september 1471, cfr. J. CASSART o.c.
(139) SAL, 7760, akte van 11 september 1471 en SAL, 4971, akte van 16 februari 1489, cfr. J. CASSART o.c.
(140) SAL, 8109, akte van 11 december 1437, cfr. J. CASSART o.c.
(141) SAL, 7755, akte van 1 juni 1462, cfr. J. CASSART o.c.
(142) Ibidem.
(143) SAL, 8109, akte van 11 december 1437, cfr. J. CASSART o.c.
(144) SAL, Realisaties, akte van 25 februari 1462, cfr. J. CASSART o.c.

huwde Jacobus Vanderbiest voor 13 juli 1469 te Leuven? (145). Zij overleed tussen 13 juli 1469 en 16 februari 1489 te Leuven? (146).

17. BEATRIX⁵ LIBRECHTS werd geboren voor 1402 te Heverlee? (147). Zij huwde Jan **Vandenborne** (zie #16) voor 28 november 1422 te Heverlee? (148). Zij overleed na 26 juli 1426 te Heverlee? (149).

18. JAN⁵ BEYAERT (N.N., #36) werd geboren voor 1385 te Leuven? Hij huwde Margarita **Weys** (zie #19) voor 1405 te Leuven (150). Hij overleed voor 8 oktober 1437 te Leuven? (151). Hij was schrijnmaker (scrinifex) (152).

Gekende kinderen van Jan⁵ **Beyaert** en Margarita **Weys** (zie #19) waren als volgt:

i. JOSSE⁴ BEYAERT werd geboren circa 1405 te Leuven? (153). Hij huwde Elisabeth De Hexsele voor 1469 (154). Hij huwde jonge edele Vrouw Margareta Van Yngelvelde voor 20 januari 1469 te Leuven? (155). Hij overleed tussen 27 maart 1480 en 18 augustus 1483 te Leuven? (156). Hij was in 1426 in 1426 bekend als schrijnwerker (scrinifex), en vanaf 1459 als beeldsnijder (sculptoris imaginum soms ook antropofornita) (157). Hij woonde in huis 'De Tessche', in de Parijsstraat, te Leuven (158, 159).

Gekende kinderen van Josse **Beyaert** en Elisabeth **De Hexsele** waren:

i. CATHARINA BEYAERT werd geboren voor 20 januari 1469 te Leuven? Zij huwde Jan **d'Udekem** voor 16 november 1489 te Leuven? (160).

Gekende kinderen van Josse **Beyaert** en Margareta **Van Yngelvelde** waren:

i. STEVEN BEYAERT werd geboren voor 20 januari 1469 te Leuven? (161). Hij huwde Elisabeth Van Emelissen voor 21 februari 1496 te Leuven? (162). Hij overleed na 21 augustus 1511 te Leuven? (163). Hij was ook beeldsnijder (164).

ii. PEETER BEYAERT werd geboren voor 1419 te Leuven? Hij huwde Gertrudis De Paepe voor 1456 te Leuven? (165). Hij overleed tussen 17

(145) SAL, 8139, akte van 13 juli 1469, cfr. J. CASSART o.c.

(146) SAL, 8139, akte van 13 juli 1469 en SAL, 4971, akte van 16 februari 1489, cfr. J. CASSART o.c.

(147) SAL, 7319, akte van 26 juli 1426, cfr. J. CASSART o.c.

(148) SAL, 7717, akte van 28 november 1422, cfr. J. CASSART o.c.

(149) SAL, 7319, akte van 26 juli 1426, cfr. J. CASSART o.c.

(150) SAL, 7733, akte van 15 oktober 1439, cfr. E. VAN EVEN, *Les sculpteurs Beyaert* o.c, p. 157.

(151) Office Généalogique et Héraldique de Belgique, Fonds Bosmans samengesteld door Adrien Bosmans, Nota's Beyaert, SAL, 7731, akte van 8 oktober 1437 hierna geciteerd als SAL, 7731, akte van 8 oktober 1437, cfr. A. BOSMANS.

(152) SAL, 7717, akte van 19 augustus 1422, cfr. E. VAN EVEN, *Les sculpteurs Beyaert* o.c, p. 156.

(153) Ibidem, p. 160, 163.

(154) SAL, 7766, akte van 27 maart 1480, cfr. E. VAN EVEN, map 88, Beyaert o.c.

(155) SAL, Realisaties, akte van 20 januari 1469, cfr. E. VAN EVEN, *Les sculpteurs Beyaert* o.c, p. 160.

(156) Ibidem, p. 160, 163.

(157) Ibidem, p. 156, 160, 166.

(158) Ibidem, p. 158.

(159) A. MEULEMANS, *Huizen en straten Oude Leuven* o.c, p. 67.

(160) SAL, 7775, akte van 16 november 1489, cfr. E. VAN EVEN, map 88, Beyaert.

(161) SAL, Realisaties, akte van 20 januari 1469, cfr. E. VAN EVEN, *Les sculpteurs Beyaert* o.c., p. 160.

(162) SAL, 7780, akte van 21 februari 1496, cfr. A. BOSMANS.

(163) SAL, 8171, akte van 21 augustus 1511, cfr. J. CASSART, *Artistes de Louvain*, p. 55.

(164) SAL, 8157, akte van 5 december 1508, cfr. E. VAN EVEN, *Les sculpteurs Beyaert* o.c., p. 161.

(165) SAL, 7353, akte van 2 oktober 1459, cfr. E. VAN EVEN, *Les sculpteurs Beyaert* o.c, p. 157.

augustus 1488 en 17 december 1489 te Leuven? (166). Hij was tussen 1473 en 1488 stadssecretaris van Leuven (167).

iii. JAN BEYAERT werd geboren voor 19 januari 1422 te Leuven? (168). Hij huwde Anna Vanden Houte voor 12 februari 1459 te Leuven? (169). Hij overleed voor 12 februari 1459 te Leuven? (170).

9. iv. MARGARITA BEYAERT.

v. LOUIS BEYAERT werd geboren voor 1437 (171). Hij overleed voor 1457 (172).

vi. BARBARA BEYAERT werd geboren voor 8 oktober 1437 te Leuven? Zij huwde Jan Van Beringhen voor 12 februari 1459 te Leuven? (173). Zij overleed tussen 2 november 1500 en 28 juni 1510 te Leuven? (174). Zij woonde in huis 'Het Gulden Boomken', te Leuven (175).

19. MARGARITA⁵ WEYS werd geboren voor 1385 te Leuven? Zij huwde Jan **Beyaert** (zie #18), zoon van N.N. **Beyaert**, voor 1405 te Leuven (176). Zij huwde Jan **Van Hoegaerden** voor 15 oktober 1439 te Leuven? (177). Zij overleed tussen 24 januari 1453 en 12 februari 1459 te Leuven? (178).

24. HENDRIK⁵ 'DE LAET' MASSYS (*Gillis*, #48) werd geboren circa 1400 te Grobbendonk? (179). Hij huwde Margareta **Vanderheyden** (zie #25) voor 1439 te Grobbendonk? (180, 181). Hij overleed voor 24 mei 1475 te Grobbendonk? (182). Hij was ook gekend als 'de jonge' (183). Hij verbleef voor 1445 te Antwerpen in huis 'Den Witte Voet'. Op 17 februari 1458 verkocht hij zijn helft van de voorouderlijke hoeve 'Ykelschrans'. Hij woonde vanaf 1445 tot zeker in 1463 te Grobbendonk (Ouwen) want hij was er meier van de Heer van Grobbendonk voor Ouwen en Bouwel (184, 185).

Gekende kinderen van Hendrik⁵ 'De Laet' **Massys** en Margareta **Vanderheyden** (zie #25) waren als volgt:

12. i. JOOS⁴ 'DE OUDE' MASSYS.

ii. JAN MASSYS werd geboren voor 1440 te Grobbendonk? Hij huwde Margareta Van Den Eynde voor 1460 te Antwerpen? (186). Hij overleed voor 1 maart 1465 te Antwerpen? (187). Hij was smid (188).

-
- (166) SAL, 7774, akte van 17 augustus 1488 en SAL, 7775, akte van 17 december 1489, cfr. A. BOSMANS o.c.
- (167) E. VAN EVEN, *Les sculpteurs Beyaert* o.c, p. 162.
- (168) SAL, 7716, akte van 19 januari 1422, cfr. A. BOSMANS o.c.
- (169) SAL, 7352, akte van 12 februari 1459, cfr. E. VAN EVEN, *Les sculpteurs Beyaert* o.c, p. 156.
- (170) Ibidem.
- (171) Ibidem.
- (172) Ibidem.
- (173) SAL, 7352, akte van 12 februari 1459, cfr. A. BOSMANS o.c.
- (174) SAL, 7785, akte van 2 november 1500 en SAL, 7795, akte van 28 juni 1510, cfr. A. BOSMANS o.c.
- (175) A. MEULEMANS, *Huizen en straten Oude Leuven* o.c, p. 50.
- (176) SAL, 7733, akte van 15 oktober 1439, cfr. E. VAN EVEN, *Les sculpteurs Beyaert* o.c, p. 157.
- (177) Ibidem, p. 157.
- (178) SAL, 7347, akte van 24 januari 1453 en SAL, 7352, akte van 12 februari 1459, cfr. A. BOSMANS o.c.
- (179) A. DE LAET, *Quinten Massys* o.c, p. 13.
- (180) P. GENARD, *Mijne laatste nasporingen over de geboorteplaats van Quinten Massys*, (Antwerpen: Bouchery, 1898), hierna geciteerd als P. GENARD, *Quinten Massys*, p. 18.
- (181) A. DE LAET, *Quinten Massys* o.c, p. 13.
- (182) P. GENARD, *Quinten Massys* o.c, p. 18.
- (183) A. DE LAET, *Quinten Massys* o.c, p. 12.
- (184) F. PRIMIS, *Quinten Massys* o.c, p. 57.
- (185) A. DE LAET, *Quinten Massys* o.c, p. 12, 14.
- (186) P. GENARD, *Quinten Massys* o.c, p. 15.

iii. GILLIS MASSYS werd geboren voor 1455 te Grobbendonk? (189). Hij overleed na 24 mei 1475 te Herentals? (190). Hij was ook gekend als 'DE JONGSTE' (191). Hij was in 1475 mandenmaker (192). Hij woonde te Herentals (193).

iv. BARBARA MASSYS werd geboren voor 1455 te Grobbendonk? (194). Zij huwde Hendrik Van Doerne voor 24 mei 1475 te Grobbendonk? (195). Zij overleed na 24 mei 1475 te Herentals? (196). Zij woonde te Grobbendonk (197).

25. MARGARETA⁵ VANDERHEYDEN huwde Hendrik 'De Laet' **Massys** (zie #24), zoon van Gillis 'De Laet' **Massys** en Catharina **Feyen**, voor 1439 te Grobbendonk? (198, 199).

26. JAN⁵ VAN KINCKEM werd geboren voor 1415 te Tienen? (200). Hij huwde Catharina **van Gestele** (zie #27) voor 1441 te Leuven? (201). Hij overleed voor 10 september 1494 te Leuven? (202). Hij woonde in huis 'De Causse', in de Mechelsestraat, te Leuven (203).

Gekende kinderen van Jan⁵ **Van Kinckem** en Catharina **van Gestele** (zie #27) alle geboren te Leuven? waren als volgt:

13. i. CATHARINA⁴ VAN KINCKEM .

ii. WILLEM VAN KINCKEM werd geboren voor 1474. Hij overleed voor 10 september 1494 te Mons (204).

iii. Jan Van Kinckem werd geboren voor 1474. Hij overleed na 10 september 1494 te Leuven? (205). Hij was in 1494 stadspijper te Brussel (206).

27. CATHARINA⁵ VAN GESTELE werd geboren voor 1421 te Leuven? Zij huwde Jan **Van Kinckem** (zie #26) voor 1441 te Leuven? (207). Zij overleed tussen 10 september 1494 en 3 september 1499 te Leuven? (208).

Generatie VI

36. N.N.⁶ BEYAERT werd geboren voor 1365 te Leuven?

Gekende kinderen van N.N.⁶ **Beyaert** alle geboren Leuven? zijn:

(187) Ibidem.

(188) Ibidem.

(189) P. GENARD, *Quinten Massys* o.c, p. 14, 18.

(190) Ibidem.

(191) A. DE LAET, *Quinten Massys* o.c, p. 15.

(192) P. GENARD, *Quinten Massys* o.c, p. 14, 18.

(193) Ibidem.

(194) P. GENARD, *Quinten Massys* o.c, p. 18.

(195) Ibidem.

(196) Ibidem.

(197) F. PRIMS, *Quinten Massys* o.c, p. 58.

(198) P. GENARD, *Quinten Massys* o.c, p. 18.

(199) A. DE LAET, *Quinten Massys* o.c, p. 13.

(200) E. VAN EVEN & H. HYMANS, *Massys* o.c., p. 640.

(201) E. VAN EVEN & H. HYMANS, *Massys* o.c., p. 644.

(202) SAL, 8158, akte van 10 september 1494, cfr. E. VAN EVEN, map 126, *Metsys* o.c.

(203) E. VAN EVEN & H. HYMANS, *Massys* o.c., p. 641.

(204) SAL, 8158, akte van 10 september 1494, cfr. E. VAN EVEN, map 126, *Metsys* o.c..

(205) Ibidem.

(206) Ibidem.

(207) E. VAN EVEN & H. HYMANS, *Massys* o.c., p. 644.

(208) SAL, 8158, akte van 10 september 1494 en SAL, 8161, akte van 3 september 1499, cfr. E. VAN EVEN, map 126, *Metsys* o.c.

18. i. JAN⁵ BEYAERT.
- ii. HENDRICK BEYAERT werd geboren voor 1398. Hij huwde Catharina Rabode voor 1438 te Leuven? Hij overleed tussen 11 oktober 1438 en 22 juni 1444 te Leuven? (209).
- iii. ARNOLD BEYAERT werd geboren voor 1402. Hij huwde Elisabeth Van Dyven voor 1438 te Leuven? Hij overleed tussen 12 december 1459 en 28 februari 1464 te Leuven? (210). Hij was in 1422 schrijnwerker (scrinifex) (211).
- iv. MICHEL BEYAERT werd geboren voor 1402. Hij overleed tussen 19 december 1450 en 7 november 1458 te Leuven? (212). Hij was in 1422 schrijnwerker (scrinifex) (213).
- v. WILLEM BEYAERT werd geboren voor 20 april 1428 (214). Hij huwde Elisabeth Van Houtheverle voor 16 oktober 1452 te Leuven? (215). Hij overleed voor 16 oktober 1452 te Leuven? (216). Hij was bakker (217).

48. GILLIS⁶ 'DE LAET' **MASSYS** (*Wouter*, #96) werd geboren voor 1380 te Grobbendonk? (218). Hij huwde Catharina **Feyen** (zie #49) voor 1400 te Grobbendonk? (219, 220). Hij overleed voor 1444 te Grobbendonk? (221). Hij woonde in de Ter Ykele, te Grobbendonk (222). Hij was ook gekend als 'de oude' (223).

Gekende kinderen van Gillis⁶ 'De Laet' **Massys** en Catharina **Feyen** (zie #49) alle geboren te Grobbendonk? waren als volgt:

24. i. HENDRIK⁵ 'DE LAET' MASSYS.
- ii. JAN MASSYS werd geboren voor 1420 (224). Hij huwde Margareta Robrechts voor 1445 te Pulle? (225, 226). Hij werd begraven na 1440 te Pulle? (227). Deze Jan is volgens F. Prims mogelijk de zoon van Walterus, meer waarschijnlijk is het de zoon van Gillis 'de oude' en broer van Hendrik 'de jonge' (228). Hij woonde in de Den Drijhoek, te Pulle (229).
- iii. GILLIS 'DE LAET' MASSYS werd geboren voor 1425 (230). Hij overleed voor 1493 te Herentals? (231). Hij was ook gekend als 'DE JONGE' (232). Hij

-
- (209) SAL, 8110, akte van 11 oktober 1438 en SAL, 7737, akte van 22 juni 1444, cfr. A. BOSMANS o.c.
- (210) SAL, 7353, akte van 12 december 1459 en SAL, 7357, akte van 28 februari 1464, cfr. E. VAN EVEN, map 88, Beyaert o.c.
- (211) SAL, 7717, akte van 19 augustus 1422, cfr. E. VAN EVEN, *Les sculpteurs Beyaert* o.c, p. 156.
- (212) SAL, 7744, akte van 19 december 1450 en SAL, 7352, akte van 7 november 1458, cfr. A. BOSMANS o.c.
- (213) SAL, 7717, akte van 19 augustus 1422, cfr. E. VAN EVEN, *Les sculpteurs Beyaert* o.c, p. 156.
- (214) SAL, 7721, akte van 20 april 1428, cfr. A. BOSMANS o.c.
- (215) SAL, 7746, akte van 16 oktober 1452, cfr. A. BOSMANS o.c.
- (216) Ibidem.
- (217) SAL, 7772, akte van 30 mei 1486, cfr. A. BOSMANS o.c.
- (218) A. DE LAET, *Quinten Massys* o.c, p. 12.
- (219) Ibidem.
- (220) F. PRIMIS, *Quinten Massys* o.c, p. 47.
- (221) A. DE LAET, *Quinten Massys* o.c, p. 12.
- (222) Ibidem.
- (223) Ibidem.
- (224) P. GENARD, *Quinten Massys* o.c, p. 14.
- (225) Ibidem.
- (226) F. PRIMIS, *Quinten Massys* o.c, p. 50.
- (227) A. DE LAET, *Quinten Massys* o.c, p. 11, 12.
- (228) Stadsarchief Antwerpen, SR69, akte van 22 juni 1465 f° 369, cfr. P. GENARD, *Quinten Massys* o.c, p. 14.
- (229) A. DE LAET, *Quinten Massys* o.c, p. 11, 12.
- (230) A. DE LAET, *Quinten Massys* o.c, p. 11.
- (231) F. PRIMIS, *Quinten Massys* o.c, p. 58.

woonde te Herenthals (233) en verkocht zijn helft van de Ykelschrans voor 1493 (234).

iv. N.N. MASSYS werd geboren voor 1444. Zij huwde Hendrik Vandezande te Grobbendonk? (235).

v. N.N. MASSYS werd geboren voor 1444. Zij huwde Gillis De Vos te Grobbendonk? (236).

vi. N.N. MASSYS werd geboren voor 1444. Zij huwde N.N. 's Hertogen te Grobbendonk? (237).

vii. MARIA MASSYS werd geboren voor 1444. Zij huwde Peter Andries te Grobbendonk? (238).

viii. ELISABETH MASSYS werd geboren voor 1444. Zij huwde Thomas De Boeckelaere te Grobbendonk? (239).

49. CATHARINA⁶ FEYEN huwde Gillis 'De Laet' **Massys** (zie #48), zoon van Wouter 'De Laet' **Massys**, voor 1400 te Grobbendonk? (240, 241).

Generatie VII

96. WOUTER⁷ 'DE LAET' MASSYS werd geboren voor 1360 te Grobbendonk? (242). Hij overleed voor 1425 te Grobbendonk? (243). Hij woonde in de Ter Ykele, te Grobbendonk (244).

Gekende kinderen van Wouter⁷ 'De Laet' **Massys** alle geboren Grobbendonk? waren:

48. i. GILLIS⁶ 'DE LAET' MASSYS.
- ii. HENDRIK 'DE OUDE' MASSYS werd geboren voor 1389 (245). Hij overleed na 1450 te Antwerpen? (246). Hij was op 30 november 1409 poorter van Antwerpen (247). Mogelijk had Hendrik een zoon Jan die werkzaam was in de ambtenarij (248). Hij was in 1450 kunstsmit, slootmaker en yker van de maten van de stad Antwerpen (249).
- iii. CLEMENTIA MASSYS werd geboren voor 1425. Zij huwde Thomas Van Boekelere voor 1445 te Grobbendonk? (250).

(232) A. DE LAET, *Quinten Massys* o.c, p. 13.

(233) F. PRIMS, *Quinten Massys* o.c, p. 58.

(234) A. DE LAET, *Quinten Massys* o.c, p. 13.

(235) Ibidem.

(236) Ibidem.

(237) Ibidem.

(238) Ibidem.

(239) Ibidem.

(240) A. DE LAET, *Quinten Massys* o.c, p. 12.

(241) F. PRIMS, *Quinten Massys* o.c, p. 47.

(242) F. PRIMS, *Quinten Massys* o.c, p. 57.

(243) A. DE LAET, *Quinten Massys* o.c, p. 12.

(244) A. DE LAET, *Quinten Massys* o.c, p. 11.

(245) A. DE LAET, *Quinten Massys* o.c, p. 12.

(246) Ibidem.

(247) Ibidem.

(248) A. DE LAET, *Quinten Massys* o.c, p. 21.

(249) A. DE LAET, *Quinten Massys* o.c, p. 12.

(250) A. DE LAET, *Quinten Massys* o.c, p. 11, 12.

7. Eindnota

Dit artikel is een gevolg van het eerdere onderzoek naar het geslacht Leunckens (6) waar verscheidene bronnen het verhaal van het echtpaar Vandenborne-Massys beschreven en waaruit bleek dat er banden waren met de grote kunstenaar Quinten Massys. Het verhaal bleef hangen en gaf aanleiding tot de studie van bijkomend bronmateriaal om uiteindelijk deze bescheiden synthese op te leveren. Naast de gedeeltelijke kwartierstaat van Lientje Vandenborne werden ook de parentelen in kaart gebracht van de stamvaders Beyaert en Massys (een zestal generaties) (251). Het zoeken naar aktes werd ondermeer gedaan door de grote onderzoekers zoals E. Van Even, P. Génard, J. Cassart en A. Bosmans. De ondervragingen van Jan Vandenborne en Catharina Massys werden opgetekend door Francisco de Enzinas, een tijdgenoot, Spanjaard, student aan de Leuvense Universiteit en protestant.

Peter Crombecq
Edegem, november 2005
Peter.Crombecq@Tiscali.be
URL: <http://users.telenet.be/PeterCrombecq/GeneaStek>

(251) Te vinden op de website van de auteur: <http://users.telenet.be/PeterCrombecq/GeneaStek>

Bibliografie

CASSART J., *Artistes de Louvain*, L'Intermédiaire des Généalogistes, 1980.

CROMBECQ P., *Het Leuvense geslacht Leunckens*, Vlaamse Stam, 2005.

de ENZINAS F., *Mémoires de Francisco de Enzinas*. Brussel: Société de l'histoire de Belgique voor Campan, Ch. -Al., 1862-1863.

DE LAET A., *Quinten Massys: voorgeslacht, leven en kunst*. Antwerpen: Lloyd anversois, 1954.

Fonds Bosmans, Office Généalogique et Héraldique de Belgique.

Fonds Cassart, Service de Centralisation des Etudes Généalogiques et Démographiques de Belgique.

GENARD P., *Mijne laatste nasporingen over de geboorteplaats van Quinten Massys*. Antwerpen: Bouchery, 1898.

MEULEMANS A., *Huizen en straten van het Oude Leuven. Deel 1: Patrimonium*. Leuven: Leuvens Historisch Genootschap, 2004).

PRIMS F., *Antwerpiensia, losse bijdragen tot de Antwerpsche geschiedenis, 1930*. Antwerpen: De Vlijt, 1928-1954.

VAN DEN BRANDEN F.J., *Geschiedenis der Antwerpsche schilderschool*. Antwerpen: Buschmann, 1883.

VAN EVEN E., *Les sculpteurs Beyaert de Louvain*, Bulletin des Commissions royales d'art et d'archéologie. Brussel: Commission royale d'art et d'archéologie, 1888.

VAN EVEN E., *Genealogisch onderzoek in Varia VII*, Stadsarchief Leuven.

VAN EVEN E. & HYMANS H., *Biographie Nationale*. Brussel: Bruylant-Christophe, 1866-1985.

VAN UYTVEN R., *Bijdrage tot de sociale geschiedenis van de Protestanten te Leuven in de eerste helft der XVIe eeuw* in: Jaarboek 1963 van de Geschied- en Oudheidkundige Kring voor Leuven en omgeving.